

3.11 อำเภอขามสะแกแสง

3.11.1 ประวัติความเป็นมา

อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา เดิมเป็นตำบลหนึ่งในเขตการปกครองอำเภอโนนสูง กระทรวงมหาดไทยประกาศจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอเมื่อปี พ.ศ. 2511 และยกฐานะเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ. 2516 นับเป็นอำเภอที่ 19 ของจังหวัดนครราชสีมา จากจำนวน 32 อำเภอ อยู่ห่างจากจังหวัดนครราชสีมา ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 50 กิโลเมตร

3.11.2 ที่ตั้งอำเภอ อาณาเขต ขนาดพื้นที่

อำเภอขามสะแกแสง มีพื้นที่ทั้งหมดรวม 292.5 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 7 ตำบล 72 หมู่บ้าน 3 เทศบาล 14 ชุมชน หลังคาเรือนทั้งหมดจำนวน 10,108 หลังคาเรือน โดยหมู่บ้านดังกล่าวเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 64 หมู่บ้าน

มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอโนนสูง และโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

3.11.3 ลักษณะภูมิประเทศ และลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอขามสะแกแสง ตั้งอยู่ในระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ระดับความสูง 170 เมตร ถึง 210 เมตร จากการวัดพื้นที่ตามระดับเส้นความสูง จะเห็นได้ว่าพื้นที่มีความลาดเทจากด้านทิศเหนือไปสู่ทิศใต้ของอำเภอ ประกอบด้วยพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นทางทิศเหนือของอำเภอ และพื้นที่ราบในตอนกลางถึงตอนใต้ของพื้นที่อำเภอ

ลักษณะภูมิอากาศ มีลักษณะภูมิอากาศแห้ง ความชื้นของอากาศมีน้อย ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนถึงร้อนชื้น ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ มีอากาศหนาว และแห้งแล้งมีลมกรรโชกแรง

3.11.4 ลักษณะด้านเศรษฐกิจ

1) การประกอบอาชีพ จากข้อมูลพื้นฐานพบว่าประชากรในเขตอำเภอขามสะแกแสง โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน ทำการประมง ทำการปศุสัตว์ รองลงมาคือ การประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตารางที่ 292 แสดงการประกอบอาชีพของประชากร อำเภอขามสะแกแสง

อาชีพ	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ไม่มีอาชีพ	261	280	541
นักเรียน	2,259	2,128	4,387
นักศึกษา	152	154	306
ทำนา	5,089	5,268	10,357
ทำไร่	148	130	278
ทำสวน	19	24	43
ประมง	1	1	2
ปศุสัตว์	15	8	23
รับราชการ	161	122	283
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3	2	5
พนักงานบริษัท	13	12	25
รับจ้างทั่วไป	1,003	1,044	2,047
ค้าขาย	141	214	355
ธุรกิจส่วนตัว	13	14	27
อื่นๆ	748	859	1,607
รวมทั้งสิ้น	10,026	10,260	20,286

ที่มา : ข้อมูล จปฐ.อำเภอขามสะแกแสง (2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่ได้จากการสำรวจนี้ ไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านหรืออาศัยอยู่จริงได้

2) รายได้จากข้อมูลพบว่าพื้นที่อำเภอขามสะแกแสงมีรายได้เฉลี่ยของประชากรอยู่ที่ 51,311.08 บาทต่อคนต่อปี พื้นที่ที่มีรายได้เฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตำบลขามสะแกแสงมีรายได้เฉลี่ยจำนวน 57,230.87 บาทต่อคนต่อปี รองลงมาคือ ตำบลเมืองเกษตรมีรายได้เฉลี่ยจำนวน 57,017.68 บาทต่อคนต่อปี และพื้นที่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ตำบลหนองหัวฟานมีรายได้เฉลี่ยจำนวน 41,860.61 บาทต่อคนต่อปี

ตารางที่ 293 แสดงรายได้ของประชากรจำแนกเป็นรายตำบล อำเภอขามสะแกแสง

ลำดับที่	พื้นที่ตำบล/เทศบาล	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)
1	ขามสะแกแสง	57,230.87
2	ชีวิ๊ก	48,650.66
3	พะวงด	51,006.52

ตารางที่ 293 แสดงรายได้ของประชากรจำแนกเป็นรายตำบล อำเภอขามสะแกแสง (ต่อ)

ลำดับที่	พื้นที่ตำบล/เทศบาล	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)
4	เมืองนาท	49,409.04
5	โนนเมืองพัฒนา	50,939.27
6	หนองหัวฟาน	41,860.61
7	เมืองเกษตร	57,017.68
เฉลี่ยรายได้ต่อคนต่อปีของคนในพื้นที่		51,311.08

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอขามสะแกแสง (2554)

3) รายจ่าย จากข้อมูลพบว่าพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง มีค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภค รวมทั้งอำเภอจำนวน 293,820,644 บาทต่อปี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อข้าวสาร ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกรุบกรอบ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ค่าการเดินทาง (น้ำมันรถ ค่าโดยสาร) ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ บัตรเติมเงิน ค่าบันเทิง หวย และการพนัน ค่าบุหรี่ยาสูบ ยาดอก และอื่น ๆ ในขณะที่รายจ่ายเพื่อต้นทุนในการผลิตรวม จำนวน 123,596,858 บาทต่อปี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต ค่าจ้าง ค่าแรงงาน ค่าเช่า และค่าเครื่องจักรต่าง ๆ

ตารางที่ 294 แสดงรายจ่ายภาพรวมของประชากรจำแนกตามประเภทของรายจ่าย อำเภอขามสะแกแสง

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	25,383,048
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	25,383,048
ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	39,888,544
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	39,888,544
ค่าจ้าง ค่าแรงงาน ค่าเช่า	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	32,244,414
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	32,244,414
ค่าเครื่องจักรต่างๆ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	26,080,852
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	26,080,852

ตารางที่ 294 แสดงรายจ่ายภาพรวมของประชากรจำแนกตามประเภทของรายจ่ายอำเภอขามสะแกแสง (ต่อ)

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้อข้าวสาร	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	22,722,922
	จำนวนรวม	22,722,922
ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	62,278,289
	จำนวนรวม	62,278,289
ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกรุบกรอบ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	16,535,122
	จำนวนรวม	16,535,122
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	13,967,756
	จำนวนรวม	13,967,756
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	5,524,286
	จำนวนรวม	5,524,286
ค่ารักษาพยาบาล ค่ายา	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	7,762,121
	จำนวนรวม	7,762,121
ค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษา	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	26,922,760
	จำนวนรวม	26,922,760
ค่าการเดินทาง(ค่าน้ำมันรถ ค่าโดยสาร)	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	18,320,556
	จำนวนรวม	18,320,556
ค่าน้ำ ค่าไฟ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	65,457,604
	จำนวนรวม	65,457,604
ค่าโทรศัพท์ บัตรเติมเงิน	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	10,759,900
	จำนวนรวม	10,759,900

ตารางที่ 294 แสดงรายจ่ายภาพรวมของประชากรจำแนกตามประเภทของรายจ่าย อำเภอขามสะแกแสง (ต่อ)

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	11,306,141
	จำนวนรวม	11,306,141
ค่าบันเทิง หวย และการพนัน	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	3,510,191
	จำนวนรวม	3,510,191
ค่าบุหรี เหล้า ยาสูบ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	3,409,943
	จำนวนรวม	3,409,943
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	25,273,053
	จำนวนรวม	25,273,053
รวมทั้งหมด		417,347,502

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา (2553)

4) หนี้สินและเงินออม จากข้อมูลของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ประจำปี พ.ศ. 2553 พบว่าเกษตรกรในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสงมีหนี้สินจากการกู้ ธกส. รวมกันจำนวน 566.2 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่ผู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพจำนวน 511 ล้านบาท กู้เพื่อพัฒนาการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพชีวิตจำนวน 33.8 ล้านบาท และกู้เพื่อชำระหนี้ในระบบจำนวน 21.4 ล้านบาท

5) กลุ่มองค์กร

ก.องค์กรทางสังคมที่เข้มแข็งในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง มีกลุ่มประเภทกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ดังนี้

ตารางที่ 295 แสดงกลุ่มองค์กรในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง

ชื่อกลุ่ม	สมาชิก(คน)	กิจกรรมหลัก	ชื่อประธานกลุ่ม
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	7,206	สนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ	นายฉลอง ปลอดโคกสูง
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	5,636	ส่งเสริมการออม สนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ	นายประคอง มิขุนทด
องค์กรสตรี (คณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอ)	865	กิจกรรมสาธารณสุขประโยชน์ ส่งเสริมบทบาทสตรี	นางกัลยา ดังกลาง

ตารางที่ 295 แสดงกลุ่มองค์กรในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง (ต่อ)

ชื่อกลุ่ม	สมาชิก(คน)	กิจกรรมหลัก	ชื่อประธานกลุ่ม
ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอขามสะแกแสง	1,009	กิจกรรมสาธารณสุข ส่งเสริมบทบาทสตรี	นางอุไร ฝอยจอหอ

ที่มา : รวบรวมโดยคณะกรรมการโครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโครงสร้าง ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอขามสะแกแสง (2554)

ข. กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ โอท็อป ในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้

ตารางที่ 296 แสดงรายชื่อกลุ่มโอท็อปในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง

ชื่อกลุ่ม	ประธาน	ที่อยู่
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองไข่น้ำ	นางสะอาด การรุ่งเรือง	25 หมู่ 4 ต.พะวงด
กลุ่มอาชีพทำหมี่	นางสมศรี แจ่มกลาง	41 หมู่ 3 ต.หนองหัวฟาน
กลุ่มชุมชนเมืองเกษตร	นายพล ตากิมนอก	62 หมู่ 3 ต.เมืองเกษตร
กลุ่มแปรรูปพริก ขามสะแกแสง	นางทิม ปลั่งกลาง	233 หมู่ 1 ต.ขามสะแกแสง
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขามสะแกแสง	นางสะอาด สุขสมศรี	131 หมู่ 1 ต.ขามสะแกแสง
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองโพธิ์	นางกฤติยา กฤษาซิด	38/1 หมู่ 6 ต.ชีวิ๊ก
กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า	นางจุฑามาศ ดาวเรือง	266/1 หมู่ 4 ต.ขามสะแกแสง
กลุ่มทอผ้าพัฒนาบ้านดอนพะวงด	คุณสายทอง แต่มกลาง	60 หมู่ 5 ต.พะวงด
กลุ่มทำขนมและดอกไม้ประดิษฐ์	นางสุชาดา ชัยสัย	98 หมู่ 5 ต.พะวงด

ที่มา : รวบรวมโดยคณะกรรมการโครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโครงสร้าง ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอขามสะแกแสง (2554)

3.11.5 ลักษณะทางสังคม

1) ด้านประชากร อำเภอขามสะแกแสงมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 8,379 ครัวเรือน มีประชากรจำนวน 44,368 คน เป็นชายจำนวน 21,913 คน เป็นหญิงจำนวน 22,455 คน มีรายละเอียดเป็นรายตำบลดังนี้

ตารางที่ 297 แสดงจำนวนครัวเรือน และจำนวนประชากร อำเภอขามสะแกแสง

ตำบล/เทศบาล	ครัวเรือน	จำนวนประชากร		
		ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ตำบลขามสะแกแสง	1,795	6,460	6,876	13,336
ตำบลชีวิ๊ก	1,292	3,118	2,893	6,011
ตำบลพะวงด	1,233	1,976	2,404	4,380
ตำบลเมืองนาท	1,145	2,875	2,729	5,604

ตารางที่ 297 แสดงจำนวนครัวเรือน และจำนวนประชากร อำเภอขามสะแกแสง (ต่อ)

ตำบล/เทศบาล	ครัวเรือน	จำนวนประชากร		
		ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ตำบลโนนเมือง	1,032	2,387	2,315	4,702
ตำบลหนองหัวฟาน	837	2,844	2,916	5,760
ตำบลเมืองเกษตร	1,045	2,253	2,322	4,575
รวม	8,379	21,913	22,455	44,368

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอขามสะแกแสง (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2553)

ผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับอำเภอ (จปฐ.2) ปี พ.ศ. 2554 จากการสำรวจจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริง ณ วันสำรวจ พบว่าอำเภอขามสะแกแสงมีประชากรจำแนกตามช่วงอายุ ดังนี้

ตารางที่ 298 แสดงช่วงอายุของประชากร อำเภอขามสะแกแสง

ช่วงอายุประชากร (ปี)	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
น้อยกว่า 1 ปี	61	66	127
1- 2	170	169	339
3- 5	402	383	785
6- 11	988	877	1,865
12- 14	616	550	1,166
15- 17	592	513	1,105
18- 25	941	812	1,753
26- 49	3,059	3,360	6,419
50- 60	1,556	1,689	3,245
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	1,641	1,841	3,482
รวมทั้งหมด	10,026	10,260	20,286

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอขามสะแกแสง (2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้ อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านได้

2) ด้านการศึกษา

ก. ระดับการศึกษาของประชากรในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง ส่วนใหญ่ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ในระดับชั้น ป.4- ป.6 รองลงมาคือผู้ที่จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 299 แสดงระดับการศึกษาของประชากร อำเภอขามสะแกแสง

ระดับการศึกษา	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ไม่เคยศึกษา	381	530	911
ต่ำกว่า ป.4	932	961	1,893
ป.4-6	5,671	6,030	11,701
ม.ศ. 1-3	38	17	55
ม.1-3	1,298	1,092	2,390
ม.ศ.4-5	13	16	29
ม.4-6	741	717	1,458
ปวช.	62	39	101
ปวส.	113	73	186
ปริญญาตรี	202	261	463
ปริญญาโท	10	9	19
ปริญญาเอก	1	1	2
อื่นๆไม่ระบุ	564	514	1,078
รวม	10,026	10,260	20,286

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอขามสะแกแสง (2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้ อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านได้

ข. สถานศึกษา ครูและนักเรียน อำเภอขามสะแกแสงมีโรงเรียนจำนวน 29 แห่ง มีครูทั้งหมดจำนวน 348 คน มีนักเรียนจำนวน 6,031 คนโดยเฉลี่ยจำนวนครู 1 คนต่อจำนวนนักเรียนประมาณ 17 คน

ตารางที่ 300 แสดงจำนวนสถานศึกษา ครู และนักเรียนจำแนกเป็นรายตำบล อำเภอขามสะแกแสง

ตำบล/เทศบาล	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนนักเรียน
ขามสะแกแสง	7	108	2,250
ชีวิ๊ก	7	27	567
พะวงด	3	25	563
เมืองนาท	6	23	470
โนนเมือง	7	35	780
หนองหัวฟาน	6	53	1,130
เมืองเกษตร	5	12	271
รวม	41	283	6,031

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 5 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2553)

ค. การศึกษาอื่น ๆ อำเภอขามสะแกแสงมีศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนหรือศูนย์บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในระดับอำเภอจำนวน 1 แห่ง และมีศูนย์ประจำตำบลจำนวน 7 แห่ง มีบุคลากรสายสอนและครูอาสาจำนวน 12 คนมีนักเรียนจำนวน 1,628 คน และมีห้องสมุดประจำหมู่บ้านจำนวน 7 แห่ง

3) ด้านการสาธารณสุข

ก.สถานบริการด้านสาธารณสุขและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตพบว่าอำเภอขามสะแกแสงมีสถานที่สำหรับบริการด้านสาธารณสุขในพื้นที่ดังนี้

ตารางที่ 301 แสดงจำนวนสถานบริการสาธารณสุข อำเภอขามสะแกแสง

สถานบริการสาธารณสุข	จำนวน (แห่ง)	หมายเหตุ
โรงพยาบาลประจำอำเภอ	1	ขนาด 60 เตียง
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	6	
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	1	
ศูนย์แพทย์ชุมชน	1	
ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน	72	

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอขามสะแกแสง (2554)

ข. บุคลากรทางด้านสาธารณสุข (ไม่นับรวมเอกชน)ในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสงมีบุคลากรด้านสาธารณสุข ดังนี้

ตารางที่ 302 แสดงจำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข อำเภอขามสะแกแสง

บุคลากร	จำนวน (คน)	ประชากรต่อบุคลากรทางการแพทย์ 1 คน
แพทย์	3	14,789
ทันตแพทย์	2	22,184
เภสัชกร	4	11,092
พยาบาลวิชาชีพ	51	870
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	1,018	44
สาธารณสุขอำเภอ	1	44,368
นักวิชาการสาธารณสุข 7	3	14,789
เจ้าพนักงานธุรการ 5	5	8,874
บุคลากรสาธารณสุข	12	3,697

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอขามสะแกแสง (2554)

ค. สถานการณ์ด้านสาธารณสุขในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง พบว่ามีโรคที่จะต้องเฝ้าระวัง 5 อันดับแรกของอำเภอ ซึ่งมีจำนวนผู้ป่วยเมื่อเทียบอัตราส่วนของประชากรหนึ่งแสนคน ดังนี้

ตารางที่ 303 แสดงการป่วยของประชากร อำเภอขามสะแกแสง

ชื่อโรค	จำนวน (คน)	อัตราป่วยต่อประชากรหนึ่งแสนคน
อุจจาระร่วง	2,638	1,170.55
ไข้เลือดออก	883	391.73
ไข้ไม่ทราบสาเหตุ	768	340.74
โรคปอดบวม	486	215.57
ตาแดง	339	150.57

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอขามสะแกแสง (2554)

ง. อัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่าใน ปี พ.ศ. 2549 – 2553 ในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร โดยใช้อัตรา 1: 1,000 ของประชากร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 304 แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร อำเภอขามสะแกแสง

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)	อัตราการเปลี่ยนแปลง
2549	43,176	
2550	43,199	0.05
2551	43,177	- 0.05
2552	43,170	- 0.02
2553	43,259	0.21

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2553)

4) ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านความปลอดภัย ในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสงมีสถานีตำรวจภูธรจำนวน 1 แห่ง คือ สถานีตำรวจภูธรอำเภอขามสะแกแสง ซึ่งมีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่เป็นอาสาสมัครช่วยดูแลในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในระดับหมู่บ้านและระดับตำบล ในปี พ.ศ.2553 จากข้อมูลของสถานีตำรวจภูธรอำเภอขามสะแกแสง ได้มีการจับกุมผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ผู้เสพ) จำนวน 5 ราย และได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอย่างยั่งยืนมาอย่างต่อเนื่อง

5) ด้านศาสนา ในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสงประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และมีองค์กรทางศาสนา ดังนี้ วัดจำนวน 24 แห่ง สำนักสงฆ์จำนวน 7 แห่ง มีพระสงฆ์จำนวน 261 รูป และโบสถ์

คริสต์จำนวน 1 แห่ง และมีมูลนิธิ “ศุภนิมิต” ของศาสนาคริสต์ กิจกรรมการแจกทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนในเขตอำเภอขามสะแกแสง

ตำบลพะวงมีสำนักสงฆ์ที่มีชื่อเสียง เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมแบบจัดที่พักให้ผู้ปฏิบัติธรรมสามารถเข้ามาพักและอาศัยอยู่แบบประจำได้ โดยรับทั้งชายและหญิง มีโรงทานแจกจ่ายอาหารประชาชนจากต่างพื้นที่สามารถเข้ามาพักอาศัยและปฏิบัติธรรมได้อย่างอิสระไม่จำกัดเวลา สำนักสงฆ์แห่งนี้ได้รับการยอมรับและมีผู้เข้ามาพำนักจำนวนมากผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกัน

ตำบลโนนเมือง มีวัดที่ก่อตั้งเป็นโรงเรียน ชื่อโรงเรียน “ พุทธเกษตร ” เพื่อรับเด็กชาวเขาจากทางภาคเหนือและภาคอื่น ๆ ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ที่ต้องการเรียนหนังสือแต่ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนปกติได้ เนื่องจากอาจมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับเรื่องการถือสัญชาติ โรงเรียนแห่งนี้เป็นโรงเรียนแบบขยายโอกาส มีจำนวนนักเรียน 357 คน มีครูที่เป็นข้าราชการ และพระที่มีวุฒิการศึกษา เด็กนักเรียนชาวเขาเหล่านี้จะพักประจำอยู่ที่โรงเรียน โดยได้รับการสนับสนุนค่าอาหารและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ จากองค์กรเอกชนและกระทรวงศึกษาธิการ

6) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอขามสะแกแสงมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นผ่านวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นหลากหลายด้าน เช่น

- ภูมิปัญญาทางการแพทย์แผนไทย เช่น นายสมพงษ์ หวังชมกลาง อยู่บ้านเลขที่ 42 หมู่ 10 บ้านบุมะละกอ ตำบลขามสะแกแสง เป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านหมอนวด รมนวด รักษาอาการป่วยต่าง ๆ ให้กับประชาชน และเป่าตะพั้งให้เด็กทารกที่มีอาการป่วย ตัวซิด หรือตัวเขียว ที่มีอาการไม่ปกติเหมือนเด็กทั่วไป เมื่อได้รับการรักษาแล้วก็มีอาการดีขึ้นจนหายเป็นปกติ มีพ่อแม่พาลูกมารักษาเป็นจำนวนมาก

- ภูมิปัญญาด้านความเชื่อ เช่น นายเบน รวยสันเทียะ อยู่บ้านเลขที่ 9 หมู่ 4 บ้านจั่ว ตำบลโนนเมือง ได้รับการยกย่องให้เป็นปราชญ์ชาวบ้านจากประชาชนในอำเภอขามสะแกแสง มีความรู้ด้านโหราศาสตร์ ในการดูดวง ดูลายมือ ด้านพิธีทางศาสนา เช่น การบวชนาค มรรคทายก นายจี จงนอก อยู่บ้านเมืองชัยพัฒนา ตำบลโนนเมือง เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถด้านโหราศาสตร์ หมอชาวบ้าน การเป่าตะพั้ง ซึ่งชาวบ้านทุกคนในพื้นที่และต่างพื้นที่ให้ความเชื่อถือมาเป็นระยะเวลายาวนาน

- ภูมิปัญญาด้านนิทานพื้นบ้าน เช่น นายบุญเลิง อาษานอก หมู่ 4 บ้านจั่ว ตำบลโนนเมือง เป็นปราชญ์ชาวบ้านช่วยถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับเด็ก เช่น การเล่านิทาน การสอนเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ภูมิปัญญาทางการเกษตร เช่น นายชน เทียงสันเทียะ บ้านศรีมวง ตำบลโนนเมือง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการทำปุ๋ยชีวภาพ ซึ่งได้รวมกลุ่มทำปุ๋ยชีวภาพในหมู่บ้าน เพื่อใช้ในการทำการเกษตรของครัวเรือน สามารถจำหน่ายเป็นรายได้เสริมให้กับกลุ่มได้ และ นายวิรุทธ ศิริวัฒน์ อยู่ หมู่ 6 บ้านสระแจง ตำบลโนนเมือง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการทำปุ๋ยชีวภาพ สามารถรวมกลุ่ม

ทำปุ๋ยชีวภาพในหมู่บ้าน เพื่อนำไปใช้ในการประกอบการเกษตรในครัวเรือนได้ ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมี และลดสารพิษตกค้างได้

7) ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น งานประเพณีที่สำคัญประจำปีคือ งานวันพริก โดยมีการจัดกิจกรรมจากประชาชนทุกตำบล ตั้งริ้วขบวนที่ประดับด้วยเมล็ดพริก และพืชเกษตรอื่น ๆ มีการประกวดการฟ้อนรำ ประกวดการปลิดเมล็ดพริก การประกวดธิดาวันพริก มีมหรสพฉลอง ประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญกับงานวันพริกมาก โดยมีงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมนี้จากองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด นักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

เดือนเมษายนของทุกปี อำเภอขามสะแกแสงจัดให้มีงานรื่นเริง พิธีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ และพิธีรำบวงสรวงอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีประจำอำเภอขามสะแกแสง โดยแต่ละตำบลส่งตัวแทนของกลุ่มสตรีเพื่อรำบวงสรวง ในปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมามีผู้ร่วมรำบวงสรวงถึง 1,000 คน นอกจากนี้ยังมีประเพณีรำโขน กิจกรรมการบวงสรวงศาลตาปู่ ปู่พาทย์พื้นบ้าน และงานประเพณีสำคัญอื่น ๆ ทางพระพุทธศาสนา

8) ด้านกีฬาและนันทนาการ อำเภอขามสะแกแสง จัดให้มีการแข่งขันกีฬา อบต. เป็นประจำทุกปี ประเภทกีฬา เช่น ฟุตบอล วอลเลย์บอล เซปักตะกร้อ และกีฬาพื้นบ้านเพื่อเชื่อมสามัคคีในระดับตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำบลจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อเชื่อมความสามัคคีของประชาชนในตำบลทุกปี

3.11.6 ลักษณะทางการเกษตร

1) การกสิกรรม อำเภอขามสะแกแสงมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น 312,871 ไร่ ครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 9,053 ครัวเรือน มีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 305 แสดงจำนวนครัวเรือนที่ปลูกพืช พื้นที่ปลูก และผลผลิตเฉลี่ยในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง

ลำดับที่	พืชเศรษฐกิจ	จำนวนครัวเรือนที่ปลูก	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตโดยเฉลี่ย (ตัน/ปี)
1	ข้าวนาปี	6,838	126,141	50,456.4
2	มันสำปะหลัง	875	17,515	52,545
3	อ้อย	520	16,215	16,215
4	ข้าวโพด	820	153,000	10,710
5	ไม้ผล	79	586	798
6	พริก	1,700	5,100	112

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอขามสะแกแสง (2554)

2) ปศุสัตว์ จากการสำรวจพบว่าพื้นที่อำเภอขามสะแกแสงมีการทำการปศุสัตว์ โดยพบว่ามีเกษตรกรผู้ทำการปศุสัตว์จำนวน 4,001 ครัวเรือนทำการปศุสัตว์ ซึ่งมีการเลี้ยงโคเนื้อ กระบือ สุกร เป็ด ไก่ ดังนี้

ตารางที่ 306 แสดงการทำปุ๋ยสัตว์ในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง

ลำดับที่	ชนิดสัตว์	จำนวน
1	โคเนื้อ	15,804
2	กระบือ	420
3	สุกร	1,580
4	เป็ดไข่	7,161
5	ไก่พื้นเมือง	76,754
6	ไก่เนื้อ	210,137

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอขามสะแกแสง (2553)

3) ด้านการประมง จากข้อมูลสำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2553 พบว่าพื้นที่อำเภอขามสะแกแสงมีการทำประมงน้ำจืด และมีสัตว์น้ำจืดที่จับได้รวมทั้งอำเภอจำนวน 101.70 ตันต่อปี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 307 แสดงปริมาณการจับสัตว์น้ำในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง

ชนิดสัตว์ที่จับ	ปริมาณการจับ (ตันต่อปี)
ปลาดุก	50.20
ปลาตะเพียน	36.00
ปลานิล	15.50
ปลาทับทิม	12.0
ปลาสลิค	3
รวม	116.70

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา (2553)

3.11.7 ลักษณะทางอุตสาหกรรม

สถานประกอบการอุตสาหกรรมอำเภอขามสะแกแสงมีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตดำเนินการและประกอบการ จำนวน 11 แห่ง ซึ่งสามารถจำแนกตามลักษณะการประกอบการได้ดังนี้

ตารางที่ 308 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน
อุตสาหกรรมข้าว	1
อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	4

ตารางที่ 308 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง (ต่อ)

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน
อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์และเครื่องจักรกล	1
อุตสาหกรรมก่อสร้าง	2
อุตสาหกรรมไม้	3

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา (2553)

3.11.8 ลักษณะทางพาณิชย์กรรม

การค้าขายแบ่งเป็นการค้าขายในเขตเทศบาล มีร้านค้าที่มีความหลากหลายในการขายสินค้า ส่วนใหญ่ประชาชนในพื้นที่ ประกอบอาชีพค้าขายด้วยตนเอง ส่วนการค้าขายในระดับหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ซื้อสินค้าจากตลาดสด และร้านค้าขนาดใหญ่ในอำเภอเพื่อขายปลีก

1) สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรม อำเภอขามสะแกแสงมีการประกอบการด้านพาณิชย์กรรม ดังนี้

- ธนาคาร จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- สหกรณ์ในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสงมีทั้งหมด จำนวน 3 แห่ง
- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรฐาน/ก๊าซ จำนวน 3 แห่ง
- มีร้านสะดวกซื้อที่เปิดขาย ตลอด 24 ชั่วโมง 2 ร้าน
- มีตลาดสดเทศบาล 2 แห่ง ร้านขายอาหารสด 75 แห่ง
- มีตลาดนัดขายสินค้าราคาถูกวันอาทิตย์ และวันพุธของทุกสัปดาห์
- ร้านขายของชำ 163 แห่ง
- การขายส่งและขายปลีกการซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์จำนวน 58
- ร้านขายส่งจำนวน 13 แห่ง
- ร้านค้าปลีกจำนวน 86 แห่ง

2) การบริการที่พัก โรงแรม ในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสงไม่มีบริการที่พัก มีร้านอาหารทั่วไป 86 แห่ง และมีร้านอินเทอร์เน็ตจำนวน 5 แห่ง ไว้บริการ

3) การท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยว อำเภอขามสะแกแสงมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ วัดชีวิ๊ก และบึงชีวิ๊ก อยู่บ้านชีวิ๊ก ตำบลชีวิ๊ก

นอกจากนี้ ยังมีการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ กลุ่มอาชีพการเกษตรผสมผสานบ้านหนูก หมู่ 4 ตำบลขามสะแกแสง ห่างจากที่ว่าการอำเภอขามสะแกแสงประมาณ 5 กิโลเมตร เป็นไร่นาสวนผสมของนายสกลิต มุ่งแผงกลาง มีแปลงสาธิตจัดเป็นส่วน เช่น นาข้าว สวนกล้วย ฝรั่ง และบ่อปลา เคยได้รับรางวัลชนะเลิศจากการประกวดระดับภาค ปี พ.ศ. 2541

3.11.9 ลักษณะทางโครงสร้างพื้นฐาน

1) การคมนาคม ในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสงมีเส้นทางการคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอและจังหวัด รวมทั้งการคมนาคมภายในตำบลและหมู่บ้าน รายละเอียด ดังนี้

- นครราชสีมา - อำเภอ โนนสูง - อำเภอขามสะแกแสง ระยะทาง 60 กิโลเมตร
- นครราชสีมา - อำเภอ โนนไทย - อำเภอขามสะแกแสง ระยะทาง 50 กิโลเมตร
- การติดต่อระหว่างตำบล หมู่บ้าน ส่วนใหญ่ใช้รถส่วนตัว มีถนนต่าง ๆ ดังนี้
 - ถนนคอนกรีต จำนวน 24 สาย ระยะทางรวม 75 กิโลเมตร
 - ถนนลาดยางจำนวน 8 สาย ระยะทางรวม 40.75 กิโลเมตร
 - ถนนหินคลุก ลูกรัง และถนนดิน จำนวน 108 สาย ระยะทางรวม 327.63 กิโลเมตร

2) การโทรคมนาคม ติดต่อสื่อสาร อำเภอขามสะแกแสง มีหอกระจายข่าวทุกหมู่บ้าน และสามารถใช้งานได้ มีการซ่อมบำรุงโดยชุมชนเอง และมีการกระจายข่าวประจำวัน ในโรงเรียนประถม โรงเรียนขยายโอกาส และ โรงเรียนมัธยมก็มีหอกระจายข่าวประจำโรงเรียนเช่นกัน โดยส่วนใหญ่หอกระจายข่าวใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของทางราชการ และข่าวสารที่มีประโยชน์กับประชาชน ในชุมชน สำหรับโทรศัพท์สาธารณะไม่ได้รวบรวมข้อมูลเรื่องจำนวนที่สามารถใช้งานได้ โดยส่วนใหญ่มีประจำทุกหมู่บ้าน แต่ขาดการดูแลรักษาและซ่อมบำรุง และประชาชนนิยมใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่มีปริมาณมากขึ้น

การสื่อสารทางไปรษณีย์ อำเภอขามสะแกแสงมีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข จำนวน 1 แห่ง อยู่ในความรับผิดชอบของที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขอำเภอขามสะแกแสง และมีเครือข่ายวิทยุสื่อสารเพื่อใช้ในการติดต่องานราชการของอำเภอขามสะแกแสงซึ่งติดตั้ง ณ ที่ว่าการอำเภอขามสะแกแสง

มีการให้บริการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์โดยมีจำนวนคู่สาย 380 คู่สาย

3) ประปา พื้นที่อำเภอขามสะแกแสงมีการประปาในพื้นที่ ดังนี้ประชาชนส่วนใหญ่บริโภคน้ำฝน น้ำสำหรับการอุปโภคได้จากแหล่งน้ำผิวดิน สระน้ำประจำหมู่บ้าน มีระบบประปาหมู่บ้าน แต่ส่วนใหญ่ไม่มีระบบประปาที่สามารถปรับปรุงคุณภาพน้ำเพื่อใช้สำหรับดื่มได้ มีประปาของเทศบาลตำบลขามสะแกแสง 1 แห่ง ประปาหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่รวมจำนวน 53 แห่ง และมีระบบน้ำประปาของกรมทรัพยากรธรณีอยู่ที่ตำบลเมืองนาท 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ 1 2 3 5 6 และ 10 จำนวน 624 คร้วเรือน

4) แหล่งน้ำ ในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสงมีแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ในระดับริ้วเรือนและระดับชุมชนดังนี้

ตารางที่ 309 แสดงจำนวนแหล่งน้ำในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2554

ประเภทแหล่งน้ำ	2552		2553		2554	
	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง
บ่อส่วนตัว	126	86	70	65	55	40
บ่อสาธารณะ	145	145	125	100	65	51
บ่อน้ำบาดาล	120	87	115	78	89	70
ถังเก็บน้ำ	390	390	249	249	179	179
โอ่งน้ำขนาดใหญ่	1,242	800	750	650	111	111

ที่มา: ข้อมูล จปฐ. อำเภอขามสะแกแสง (2554)

5) ไฟฟ้า ในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสงมี มีหน่วยบริการผู้ใช้ไฟฟ้า สังกัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำนวน 1 แห่ง มีเขตจำหน่ายไฟฟ้า รวม 7 ตำบล 72 หมู่บ้าน มีไฟฟ้าครบทุกหมู่บ้าน แต่จะมีบางคุ่มที่อยู่ห่างไกลตัวหมู่บ้าน ทางกรไฟฟ้ายังขยายเขตไปไม่ทั่วถึง

3.11.10 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1) ทรัพยากรดิน มีลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การดูดซึมน้ำ เป็นไปอย่างรวดเร็ว อุ้มน้ำได้น้อยทำให้ดินแห้งไว นอกจากนี้ในบางตำบลเป็นลักษณะดินเค็ม เช่น ในพื้นที่ตำบลเมืองนาท ตำบลชีวิ๊ก สภาพของดินเป็นดินเค็มมีกรวดทรายและหน้าดินถูกชะล้าง น้ำใต้ดินมีลักษณะกระด้างและมีความเค็มเจือปนอยู่มาก

ที่ดินในอำเภอขามสะแกแสงแบ่งพื้นที่ดินออกเป็นเอกสารสิทธิ์ ได้แก่ น.ส.3ก. จำนวน 1,678 แปลง พื้นที่จำนวน 6,127 ไร่ 37 ตารางวา ที่ดินมีโฉนดจำนวน 13,150 แปลง พื้นที่จำนวน 204,852 ไร่ 86 ตารางวา ที่ดินมีใบจองจำนวน 14 แปลง พื้นที่จำนวน 55 ไร่ 2 งาน 56 ตารางวา และหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงจำนวน 25 แปลง พื้นที่จำนวน 1,145 ไร่ 3 งาน

2) ทรัพยากรน้ำ อำเภอขามสะแกแสงมีทรัพยากรแหล่งน้ำที่สำคัญ จำแนกเป็นรายตำบล ได้ดังนี้

- ตำบลโนนเมือง มีลำห้วย จำนวน 5 สาย ดังนี้ ห้วยยายมาศ ห้วยเหนือ ห้วยหนองผักแว่น ห้วยยางตอนใต้ ห้วยยางตอนบน ที่มีน้ำให้ใช้เพื่อการเกษตรได้ตลอดปี

- ตำบลขามสะแกแสง ประกอบด้วยแหล่งน้ำตามธรรมชาติและแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น แต่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้ในปริมาณจำกัด เนื่องจากปริมาณและคุณภาพของน้ำไม่เพียงพอและเหมาะสม แหล่งน้ำดังกล่าวประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำชลประทานขนาดเล็ก ตั้งอยู่ที่บ้านนุก หมู่ที่ 4 ตำบลขามสะแกแสง พื้นที่ประมาณ 100 ไร่ น้ำใช้เพื่อการเกษตรและการอุปโภคตลอดปี บึงหนองโป่ง (บึงโนนแฉง) เป็นแหล่งน้ำที่มีขนาดพื้นที่ประมาณ 188 ไร่ อยู่ในพื้นที่เขตบ้านโนนหญ้าคา หมู่ที่ 7 และบ้านโนนแฉง หมู่ที่ 12 ตำบลขามสะแกแสง สภาพมีน้ำตลอดปี แต่มีปัญหา

ด้านคุณภาพของน้ำไม่เหมาะสมในการเพาะปลูก เนื่องจากน้ำมีความเค็ม เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ในการอุปโภคและเลี้ยงสัตว์ และสระน้ำวัดบ้านขาม สถานที่อยู่ในบริเวณบ้านขาม หมู่ที่ 1 ตำบลขามสะแกแสง ขนาดพื้นที่ประมาณ 20 ไร่ ส่วนใหญ่ใช้ในการอุปโภคบริโภคแก่ราษฎรในหมู่ที่ 1 2 3 และ 13 บางส่วนใช้ประโยชน์ในการเพาะกล้าพริกของเกษตรกร สามารถกักเก็บน้ำได้ตลอดปี

- ตำบลพะวงด มีลำห้วยรวม มีความยาว 7,000 เมตร กว้าง 10 เมตร ลึก 2 เมตร มีพื้นที่รับประโยชน์ 986 ไร่ ไหลผ่าน 4 หมู่บ้าน คือ บ้านโนนประคู้ หมู่ที่ 1 บ้านหนองไข่น้ำ หมู่ที่ 4 บ้านสะแกแสง หมู่ที่ 2 และบ้านดอนใหญ่ หมู่ที่ 7 ลำห้วยห้วยาคา มีความยาว 2,000 เมตร กว้าง 13 เมตร ลึก 2 เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 874 ไร่ ไหลผ่าน บ้านหนองไผ่ฝือก หมู่ที่ 8 ตำบลพะวงด และลำห้วยตาปาน ไหลผ่าน หมู่ที่ 6 บ้านเมืองทอง และหมู่ที่ 2 บ้านคูเมือง ลำห้วยน้อย ไหลผ่าน หมู่ที่ 5 และบ้านโนนเกษตร หมู่ที่ 6

- ตำบลเมืองเกษตร ลำห้วยขามมาด ไหลผ่าน บ้านหนองโบล หมู่ที่ 7 และบ้านโนนตำหนัก หมู่ที่ 4 ลำห้วยตะโก ไหลผ่าน บ้านคูเมือง หมู่ที่ 2 บ้านตะโก หมู่ที่ 3 บ้านโนนตำหนัก หมู่ที่ 4 ลำห้วยลาน ไหลผ่าน บ้านตะโก หมู่ที่ 3 และบ้านโนนตำหนัก หมู่ที่ 4

3) ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอขามสะแกแสง ไม่มีพื้นที่ป่าชุมชน แต่มีพื้นที่ป่าสาธารณะ พื้นที่ปลูกป่าสาธารณะประโยชน์ บ้านสันติสุข ตำบลบ้านขาม อำเภอขามสะแกแสง ซึ่งมีเนื้อที่เป็นป่าประมาณ 37 ไร่ โดยทางอำเภอขามสะแกแสง ได้แบ่งพื้นที่บริเวณดังกล่าวนี้ ให้เป็นพื้นที่ป่าชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้ร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ให้มีความอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการปลูกฝังให้ประชาชนในพื้นที่ ได้เกิดสำนึกในการอนุรักษ์ป่าในอำเภอขามสะแกแสงมากขึ้น และที่ตำบลชีวิค มีพื้นที่การจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีพื้นที่ป่าเศรษฐกิจร้อยละ 3.50 ของพื้นที่ตำบล นอกนั้นเป็นพื้นที่อื่น ป่าไม้ในเขตตำบลชีวิคจะมีไม้ยูคาลิปตัส ไม้สะเดา อยู่บริเวณ หมู่ที่ 2 3 4 9 และ 10

3.11.11 ด้านการเมือง

1) การเมืองระดับชาติ พื้นที่อำเภอขามสะแกแสง ไม่มีสาขาพรรคการเมืองในพื้นที่
2) การเมืองระดับท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง ไม่มีกลุ่มการเมืองระดับท้องถิ่น ในพื้นที่ที่เข้มแข็งและชัดเจน ส่วนใหญ่จะเป็นหัวคะแนน และเป็นผู้เสนอแผนในการแก้ไขปัญหาในชุมชน บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นรูปธรรมคือการสนับสนุนงบประมาณเพื่อกิจกรรมของประชาชน เช่น สนับสนุนงบประมาณด้านงานรื่นเริง การช่วยงานบุญในชุมชน การสนับสนุนค่าอาหาร เป็นต้น

นักการเมืองในระดับท้องถิ่น เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทเป็นผู้นำด้านความคิด เป็นหัวคะแนน และเป็นผู้เสนอแผนในการแก้ไขปัญหาในชุมชน โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนงบประมาณ

3) การเมืองภาคพลเมือง ในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง มีเครือข่ายประชาชนทำงานการเมืองภาคประชาชนเพื่อติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ ซึ่งเครือข่ายนี้ทำงานประสานกับองค์กรภาคีทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

การทำงานทางการเมืองทั้ง 3 กลุ่ม นั้นจะเห็นว่ากลุ่มการเมืองภาคประชาชนจะมีความเป็นอิสระในการทำงาน ในขณะที่กลุ่มการเมืองระดับท้องถิ่นสัมพันธ์กับการเมืองระดับชาติระดับหนึ่ง กลุ่มผู้นำที่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหลายคนเป็นหัวคะแนนให้กับกลุ่มการเมืองระดับชาติด้วย

3.11.12 ด้านการจัดการราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

การจัดระเบียบการปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง จำแนกการปกครองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2534 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้ ดังนี้

1) หน่วยงานราชการส่วนกลาง ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 โรงพยาบาลอำเภอขามสะแกแสง และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

2) หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ ที่ทำการปกครองอำเภอ ฝ่ายทะเบียนและบัตร สถานีตำรวจภูธร สำนักงานที่ดิน สำนักงานสรรพากร สำนักงานสัสดี สำนักงานเกษตร สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานปศุสัตว์ และศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน

3) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข และสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

4) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น อำเภอขามสะแกแสงมีการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ

ก. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ในพื้นที่มีศูนย์ประสานงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ดูแลครอบคลุมทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข. องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลชีวก องค์การบริหารส่วนตำบลขามสะแกแสง องค์การบริหารส่วนตำบลพะงาด องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองนาท องค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมือง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวฟาน และองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเกษตร

ค. เทศบาล ในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสงมีเทศบาลตำบลจำนวน 1 แห่งคือ เทศบาลตำบลขามสะแกแสง

5) การปกครองท้องที่ อำเภอขามสะแกแสงได้มีการแบ่งเขตการปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2547 เป็น 7 ตำบล 72 หมู่บ้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 310 แสดงจำนวนหมู่บ้าน จำแนกตามตำบล อำเภอขามสะแกแสง

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	รายชื่อหมู่บ้าน
ขามสะแกแสง	15	บ้านขาม บ้านสันติสุข บ้านสะแกราชบุรี บ้านนุก บ้านนามาบ บ้านคู บ้านด่านช้าง บ้านโนนหญ้าคา บ้านห้วยฉลุ บ้านบุละกอ บ้านหนองจาน บ้านโนนแจ่ง บ้านหนองมะค่า บ้านริมบึง และบ้านโนนสะอาด
ชีวิค	12	บ้านชีวิค บ้านหนองกระทุ่ม บ้านสระอโนดาต บ้านโนนผักชี บ้านหัวบึง บ้านหนองแหน บ้านหนองโพธิ์ บ้านบุกล้าย บ้านหนองขาคิม บ้านบุอ้อย บ้านดอนสามัคคี และบ้านห้วยสมบูรณ
พะวงด	10	บ้านโนนคู บ้านสะแกแสง บ้านแปะ บ้านหนองไข่น้ำ บ้านดอนพะวงด บ้านมะเกลือ บ้านดอนใหญ่ บ้านหนองไธ้เือก บ้านหนองบอน และบ้านใหม่
เมืองนาท	10	บ้านเหนือ บ้านเมืองนาท บ้านทัพร้าง บ้านหนองโพธิ์ บ้านห้วย บ้านโนนพฤกษ์ บ้านเสมา บ้านหนองไร่ บ้านโนนข้าวตาก และบ้านคอนตลุงหว้า
โนนเมือง	9	บ้านโนนเมือง บ้านสระกรวด บ้านหนองกกไม้พอก บ้านจิว บ้านศรีม่วง บ้านสระแจง บ้านหนองทุเรียน บ้านตลุกหิน และบ้านเมืองชัยพัฒนา
หนองหัวฟาน	9	บ้านหนองปรือ บ้านโนนมะเกลือ บ้านคอนทะยิง บ้านหินตั้ง บ้านโจด บ้านหนองหัวฟาน บ้านโคกกุขาด บ้านโนนบ้านนา และบ้านโนนสามัคคี
เมืองเกษตร	7	บ้านหนองไผ่ บ้านคูเมือง บ้านตะโก บ้านโนนคำหนัก บ้านโนนเกษตร บ้านเมืองทอง และบ้านหนองโบสถ์

ที่มา : รวบรวมโดยคณะกรรมการโครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโคราช ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอขามสะแกแสง (2554)

3.11.13 การวิเคราะห์ศักยภาพของอำเภอ

จากการจัดการประชุมเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2554 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนรวมทั้งสิ้น 62 คน ประกอบด้วย ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 48 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 5 คน นักธุรกิจจำนวน 3 คน หน่วยราชการต่าง ๆ จำนวน 5 คน พระภิกษุจำนวน 2 รูป ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีส่วนร่วมในการระดมสมองและวิเคราะห์ศักยภาพของอำเภอดังนี้

1) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่เป็นปัจจัยหนุนและปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนหรือปัญหาที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 311 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอขามสะแกแสง

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ลักษณะของดิน เป็นดินเหนียวปนทราย เหมาะสมกับการปลูกพริก ข้าวโพด ข้าว และ อ้อย เป็นต้น - เกษตรผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนตลอดปี - เป็นอำเภอที่อยู่ไม่ห่างจากอำเภอเมือง นครราชสีมามากนัก - มีเส้นทางคมนาคมขนส่งที่เชื่อมกับจังหวัด นครราชสีมาโดยตรง 	<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในพื้นที่อำเภอขามสะแกแสงมีถนนเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านและตำบล ชำรุดเสียหาย โดยเฉพาะในฤดูฝน ทำให้การเดินทางไม่สะดวก - ในบางพื้นที่ห่างไกลไม่มีถนนลาดยาง ทำให้การขนส่งผลผลิตทางการเกษตรมีความยากลำบาก - แหล่งน้ำทำการเกษตรไม่เพียงพอ และไม่มีระบบชลประทานที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ - สภาพพื้นที่ดินบางตำบลมีความเค็ม
<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรงพยาบาลมีระบบแพทย์ทางเลือกคือ การฝังเข็มที่มีชื่อเสียงได้รับความนิยชมจากประชาชนทั้งในระดับอำเภอและอำเภอใกล้เคียง - มีครูภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทย ที่สามารถรักษาผู้ป่วยในพื้นที่ได้ - มีเครือข่ายประชาชนในการดูแลสุขภาพระดับอำเภอ 	<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริการด้านสาธารณสุขล่าช้า (ในโรงพยาบาล) ประชาชนมารับบริการอย่างแออัด บุคลากรสาธารณสุขพูดไม่ไพเราะ ไม่ประทับใจในการให้บริการ - ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออก ปัญหาโรคอ้วน โรคความดันโลหิต และเบาหวานที่เพิ่มมากขึ้น - เยาวชนให้ความสำคัญต่อการศึกษาน้อยและมักรวมกลุ่มกันมั่วสุม ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แข่งรถ เสพสารเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ครู ผู้ปกครอง - ครูในพื้นที่มีคุณภาพลดลง และด้อยประสิทธิภาพในการกระบวนการเรียนการสอน - ประชาชนไม่สามารถดูแลรักษาสุขภาพในเบื้องต้นด้วยตนเองได้

ตารางที่ 311 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอขามสะแกแสง (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีสินค้าเกษตรที่ขึ้นชื่อคือ พริก เป็นแหล่งปลูกพริกที่มีคุณภาพดี - มีโรงงานผลิตเส้นหมี่โคราชเพื่อการค้า - มีประชากรในวัยแรงงานจำนวนมาก - มีกองทุนหมู่บ้านในทุกหมู่บ้านที่เป็นกองทุนหมุนเวียนให้ประชาชน - เกษตรกรบางส่วนเริ่มมีการปรับตัวในการผลิตโดยการลดต้นทุนการผลิต และเตรียมความพร้อมสู่การแข่งขันในตลาดเสรีมากขึ้น 	<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนขาดเงินลงทุนทำการเกษตร มีหนี้สินสูงจากการทำการเกษตรและถูกไปทำงานต่างประเทศ - ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตรที่เหมาะสม - ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูงขึ้นทุกปี ทำให้เสี่ยงต่อการขาดทุนหรือได้กำไรน้อย - ประชาชนไม่สามารถรวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินการด้านเศรษฐกิจของชุมชนในรูปของกลุ่มอาชีพอย่างเข้มแข็ง - เกษตรกรถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายทุน - ประชาชนขาดรายได้จากอาชีพเสริม มีการสนับสนุนจากหน่วยงานน้อยมาก
<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - อำเภอขามสะแกแสงมีความคิดเห็นทางการเมืองที่หลากหลายแต่ไม่แตกแยก ไม่มี ความรุนแรงทางการเมือง มีความสามัคคีในภาคประชาชน - ยังมีกลุ่มผู้นำที่ให้ความสนใจและตั้งใจทำงานเพื่อประชาชนในพื้นที่อย่างจริงจังอยู่บ้าง - มีองค์กรภาคประชาชนที่ทำงานการเมืองภาคประชาชนในพื้นที่ 	<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเมืองมีการแข่งขันสูง มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงมากในกระบวนการเลือกตั้งทุกระดับ - ระบบการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นระบบอุปถัมภ์ และต้องใช้เส้นสายในการเข้าทำงาน - ผู้นำไม่ฟังความคิดเห็นประชาชน - ข้าราชการทำงานไม่ตรงเวลา ไม่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน บริการไม่เป็นมิตร ต้องพัฒนาบุคลากรให้ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมบริการ - อิทธิพลในท้องถิ่น ทำให้เกิดความแตกแยกไม่สามัคคีกันของนักการเมือง - นักการเมืองท้องถิ่นไม่ทำตามนโยบายที่ได้แจ้งกับประชาชน - ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย

ตารางที่ 311 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอขามสะแกแสง (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - อำเภอขามสะแกแสงมีประเพณีการจัดงานวันพริก ซึ่งจัดต่อเนื่องมาประมาณ 20 ปี ซึ่งเป็นประเพณีที่ชาวอำเภอขามสะแกแสงภาคภูมิใจและเป็นศูนย์รวมจิตใจและสร้างความสามัคคี - ในพื้นที่มีประเพณีการรำโทนและยังมีการเล่นรำโทนเป็นประจำทุกปี - มีผู้รู้เกี่ยวกับความเชื่อ ประเพณีท้องถิ่นกระจายอยู่ในทุกตำบล 	<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - บุคคลที่เป็นผู้รู้ทางด้านวัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ - เยาวชน คนรุ่นใหม่ให้ความสนใจต่อเรื่องวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นน้อย - ขาดกระบวนการในการถ่ายทอดหรือกระบวนการเรียนรู้ระหว่างผู้รู้กับกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่

2) การวิเคราะห์ โอกาส และอุปสรรคหรือข้อจำกัด ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาพื้นที่อำเภอขามสะแกแสง สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 312 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอขามสะแกแสง

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการปรับปรุงถนนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกปี ทำให้การขนส่งผลผลิตด้านเกษตร สะดวกยิ่งขึ้น - มีระบบสารสนเทศที่รวดเร็ว เช่น อินเทอร์เน็ต ทำให้สามารถสื่อสารได้รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ 	<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบบไฟฟ้ายังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของอำเภอรวมทั้งระบบไฟฟ้าแสงสว่างด้วย - แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร - ไม่มีระบบชลประทานในเขตอำเภอขามสะแกแสง - ปัญหาโรคพืชและการระบาดของโรคพืช เช่น พริกเป็นเชื้อราหรือกุ้งแห้ง ทำให้เกษตรกรขาดทุน

ตารางที่ 312 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอขามสะแกแสง (ต่อ)

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p><i>ข.ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการต่าง ๆ ของสำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ และการเข้าร่วมทำแผนสุขภาพระหว่างโรงพยาบาลและองค์กรท้องถิ่น - การศึกษาที่เปิดโอกาสให้เด็กเข้าเรียนฟรีทำให้เด็กที่มีฐานะยากจนได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง การพัฒนาระบบการศึกษาในระดับประถมศึกษา การปฏิรูปการเรียนการสอนของท้องถิ่น การมีกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา - มีระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยทางการศึกษาเป็นโอกาสในการพัฒนาเยาวชน ให้สามารถเรียนรู้ได้หลายช่องทางมากขึ้น - นโยบายการปราบปรามยาเสพติดที่ทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานเต็มที่ในการปราบปรามและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น - กระแสการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์ทางเลือกมีมากขึ้นทุกปี 	<p><i>ข.ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - โรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นและมีความรุนแรงมากกว่าเดิม - โรคใหม่ ๆ เกิดขึ้นและมีความรุนแรงยากต่อการควบคุมดูแล - สื่อสารเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้ประชาชนไม่ค่อยสื่อสารกันภายในชุมชน เนื่องจากมีเทคโนโลยีเข้ามาแทนการสื่อสารโดยตรงของบุคคล - สื่อกระแสหลักที่มีการนำเสนอข่าว ละคร โฆษณาที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคนิยมและการเลียนแบบของประชาชนในพื้นที่
<p><i>ค.ด้านเศรษฐกิจ /อุตสาหกรรม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - การประกันราคาสินค้าเกษตร เป็นโอกาสของเกษตรกรจะมีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่ประสบปัญหาขาดทุน - นโยบายจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาล - กระบวนการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาฝีมือแรงงานของหน่วยงานราชการทำให้ประชาชนมีงานทำและมีแรงงานที่มีคุณภาพ - การเปิดเสรีทางการค้าและอาเซียนเป็นหนึ่งเดียวทำให้เป็นโอกาสในการปรับตัวของเกษตรกรมากขึ้น ในการไปสู่การแข่งขันทางด้านเกษตร 	<p><i>ค.ด้านเศรษฐกิจ /อุตสาหกรรม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ราคาสินค้าเกษตรไม่แน่นอน ฝู๊ย สินค้าอุปโภคบริโภคมีราคาแพง - ขาดการสนับสนุนความรู้ทางวิชาการ ขาดทักษะในการปฏิบัติ ไม่มีที่ปรึกษาเมื่อเกษตรกรประสบปัญหาเรื่องการเพาะปลูก - บังคับต้นทุนการผลิตทางการมีราคาสูงขึ้น เช่น น้ำมัน ฝู๊ยเคมี และอื่น ๆ - กลไกทางการตลาดมีความผันผวนสูงทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อการขาดทุน

ตารางที่ 312 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอขามสะแกแสง (ต่อ)

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p>ง.ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีรัฐบาลมาจากการเลือกตั้งที่มาจากเสียงของคนส่วนใหญ่ - มีนโยบายกระจายอำนาจที่เปิดโอกาสให้ประชาชนปกครองตนเอง - การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้ท้องถิ่นมีโอกาสดำเนินการปกครองตนเองและวางแผนพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างรอบด้าน 	<p>ง.ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการทุจริตคอร์รัปชันทุกส่วนราชการมากเกินไป ข้าราชการ นักการเมืองท้องถิ่น และผู้นำขาดความรับผิดชอบต่อนักที่ - ผู้นำทุกระดับขาดจิตสำนึกในการพัฒนา ไม่วางแผนร่วมกันในการทำงานขาดการประสานงาน - งบประมาณไม่เพียงพอในการพัฒนา การจัดสรรงบประมาณไม่เป็นธรรม ไม่กระจายสู่ชุมชน
<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาเซียนเป็นหนึ่งในโอกาสให้เยาวชนและประชาชนในพื้นที่มีความตื่นตัว และสนใจเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น - จังหวัดมียุทธศาสตร์การส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของท้องถิ่น 	<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สื่อวิทยุโทรทัศน์ มีอิทธิพลสูงต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม วิถีคิดของประชาชนในพื้นที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบ - กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีผลทำให้การไหลเวียนของวัฒนธรรมใหม่เข้าไปในชุมชนท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว

3.11.14 ข้อเสนอแนะการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพ

จากการจัดเวทีอำเภอขามสะแกแสง ที่ประชุมได้มีการนำเสนอให้มีการขับเคลื่อนประเด็นเพื่อนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพทั้งภาครัฐ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น) ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ ประชาชน นักวิชาการ ปราชญ์ชาวบ้าน นักการเมือง และอื่น ๆ รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไปพร้อมกับการขับเคลื่อนงานปฏิรูปโคราช จึงมีข้อเสนอแนะให้ทำงานผ่านการขับเคลื่อนงานเชิงประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ประเด็นด้านการพัฒนาการเกษตรกรรม เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันสินค้าเกษตรราคาตกต่ำ แต่ว่าต้นทุนการผลิตสูง ปัญหาดินเสื่อมสภาพ และภัยแล้ง ทำให้ต้องมีการพัฒนาและเตรียมเกษตรกรในพื้นที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำเกษตรที่เหมาะสมลงทุนน้อย ได้ปริมาณผลผลิตสูง และมีคุณภาพสูงด้วย

ประเด็นที่ 2 ประเด็นด้านการพัฒนาสุขภาพของประชาชน เนื่องจากปัจจุบันประชากรในพื้นที่มีปัญหาโรคภัยที่สูงมากขึ้น เนื่องจากการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้องหรือผิดหลักสุขอนามัย

บริโภคอาหารปนเปื้อนสารพิษ และขาดการออกกำลังกาย ดังนั้นการพัฒนาให้ประชาชนดูแลตนเองหรือพึ่งตนเองได้ทางด้านสุขภาพจึงเป็นเรื่องจำเป็น

ประเด็นที่ 3 ประเด็นการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน เนื่องจากในพื้นที่มีเยาวชนที่เรียนหนังสือไม่จบ และอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้จำนวนมาก รวมทั้งมีเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากรัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ ประชาชน นักวิชาการ ปราชญ์ชาวบ้าน นักการเมืองทุกระดับ และอื่น ๆ ในการเข้ามาร่วมมือกันในการทำงานพัฒนาเด็กและเยาวชน

ประเด็นที่ 4 ประเด็นด้านศาสนา ศิลปกรรม เนื่องจากวัดรุ่มห่างไกลวัด มีพฤติกรรมสร้าง ความรำคาญให้ชุมชน รวมทั้งผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านจิตใจของตนเองให้เห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น

ประเด็นที่ 5 ประเด็นเรื่องการบริหารจัดการท้องถิ่น เนื่องจากปัจจุบันในพื้นที่มีปัญหา ด้านการเมืองการปกครอง การซื้อสิทธิ์ขายเสียงและทุจริตคอร์ปชั่นสูง และประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการตรวจสอบการทำงานของท้องถิ่นมีน้อย ดังนั้นการทำให้ประชาชนเข้าใจในอำนาจ สิทธิหน้าที่ของตนเองจึงเป็นประเด็นสำคัญ